

Jaderný odpad?

Děkujeme, nechceme!

Čas besed atomových

Správa úložišť radioaktivních odpadů získala v letošním roce mocný nástroj, kterým se pokouší zvrátit dosavadní odmítání úložiště veřejností a starosty v jednotlivých lokalitách. Změnou zákona dostala možnost nabízet za souhlas s průzkumy několik milionů korun ročně pro každou se zúčastněných obcí. V některých případech jde o částky, které převyšují běžný rozpočet obce. Bylo však třeba tuto vpravdě faustovskou nabídku předestřít všem, kterých se týká.

14. února se v beznadějně přeplněném sále jihlavské Vysoké školy polytechnické konala veřejná diskuze k hlubinnému úložišti za účasti všech zainteresovaných stran – SÚRAO, Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, ministerstev, kraje, obcí,

nevládních organizací, odborné i normální veřejnosti. Zmíněná masová akce odstartovala intenzivní sérii veřejných debat v obcích, v nichž na ně přistoupili – v Lubenci, Stříteži, Pluhově Žďáře, Věžné, Lodhěřově, Drahoníně, Bukově, Deštné,

Chanovicích, Sejřku, Olší či Moravských Pavlovicích. Organizační zajištění těchto besed si SÚRAO objednalo od firmy JMM, jejíž moderátor pan Jiří Marek se velmi vžil do role misionáře jaderné energetiky mezi nevzdělanými domorodci. Další zakoupený doprovod akcí tvořili profesionální tvůrci veřejného mínění ze špičkové firmy AMI Communications. V několika obcích jsme se díky pozvání starostů mohli zúčastnit já nebo kolega Dalibor Stráský a lidé tak získali informace i z druhé strany.

foto: o.s. SOS Lubenec

Vážení čtenáři, dění okolo vyhledávání konečného hlubinného úložiště pro náš vysokoradioaktivní odpad v posledních měsících prudce akcelerovalo. V tomto čísle zpravodaje lehce zhodnotíme besedy, které propukly v režii Správy úložišť, podíváme se na zásadní obrat, ke kterému došlo v Lubenci, přičemž se nám představí místní, nově vzniklé sdružení a také zaznamenáváme první ostrůvky občanského názoru na nově přidané lokalitě Kraví hora. Za našimi hranicemi nahlédneme na okolnosti výběru místa pro centrální sklad jaderných odpadů ve španělském Villar de Cañas a na zásadní změnu postupu státu při hledání úložiště v Německu. Na příkladu potenciální těžby uranu na Slovensku se dozvíme, že právo veta obcí zakotvené v zákoně u našich sousedů možné je. Závěrečná zpráva japonské parlamentní komise ukázala, že katastrofa fukušimské jaderné elektrárny byla zaviněna zejména lidmi. A to by mělo být mementem i u nás ve středu Evropy, kde se zatím mnozí oddávají opojným snům o nových atomových reaktorech. Kdy se konečně vzbudí?

Edvard Sequens, Calla

V Božejovicích se rozhodli vzít dění do vlastních rukou a 15. června uspořádali pěkně zorganizovanou a hojně navštívenou panelovou debatu, na níž kromě celého spektra názorů na úložiště i jádro zazněl také hlas hejtmana Jiřího Zimoly a senátora Pavla Eyberta. Zcela jasně zaznělo, že místní tu úložiště nechťejí a ani Jihočeský kraj ho na svém území nechce, protože už tu má Temelín, sklad vyhořelého paliva a také odkaliště po úpravě uranové rudy.

Zástupci SÚRAO se dle svých slov po létě dotáží obcí, kde chtějí provést průzkumy a nechají rozhodnutí o souhlasu s nimi vždy na jejich

zastupitelstvech, a to i tam, kde se konalo místní referendum s jasným výsledkem proti úložišti. V nich by ale muselo proběhnout referendum nové s opačným výsledkem, aby tu Správa mohla uspět. Ta hodlá dál přesvědčovat, nabízet kompenzace a čekat, neb jak se vyjádřil Jiří Slovák: „Když referendum dopadne negativně, my lokalitu neopustíme. Budeme stát a čekat, jestli lidé přestanou mít nedůvěru.“

K přesvědčování lidí si ale odborníci státu pomáhali také několika neférovými triky. Tím prvním byla zdůrazňovaná argumentace, že souhlas s průzkumem není rozhodnutím

o úložišti. Sémanticky to tak je. Ale ve skutečnosti nelze oddělovat průzkumy od budování úložiště. Neumožňu-

Pokud budou uskutečněny průzkumy jen na několika lokalitách, bude velmi silný tlak zhodnotit vložené stamiliony a pokračovat v prozkoumaném území i přes odpor obyvatel.

je to stav českého právního prostředí, které nedává dotčeným obcím právo z procesu hledání úložiště vystoupit. Pokud budou uskutečněny průzkumy jen na několika lokalitách, a pokud při nich nedojde ke zjištění nějakých vylučujících geologických podmínek, bude velmi silný tlak zhodnotit vložené stamiliony a pokračovat v prozkoumaném území i přes odpor obyvatel.

Opakování, že ke stavbě úložiště dojde až v polovině staletí snad v naději, že tak daleký horizont budou lidé vnímat jako méně nebezpečný, není pravdivé. Integrální součástí úložiště má být podzemní laboratoř, kterou se prakticky úložiště začne razit. A ta se má začít stavět již v roce 2030. K volbě posledních dvou lokalit, které budou mít vysokou šanci na soužití s šachtou a jaderným odpadem, má dojít dokonce už o mnoho let dříve.

Pokračování debat v režii Správy úložišť se očekává od září v Blatně, Tisu u Blatna, Žihli, Rohozné, Dolní Cerekvi, Světcích, případně v dalších místech. Budou mít podobný ráz?

Pánové ze SÚRAO na besedě o úložišti v Lodhěřově.

foto: Edvard Sequens

Edvard Sequens

K právu veta cesta pořád dlouhá

Zdá se, že bude mnohem jednodušší obletět zeměkouli s letadlem jen na sluneční energii, než pozměnit české zákony a zakotvit do nich možnost obcí rozhodnout se o úložišti. Ani po půl roce jsme se k cíli příliš neposunuli. V Pracovní skupině pro dialog sice vznikl návrh na možné řešení, ale ještě nebyl dopracován a zástupci obcí přijat. Potkali jsme se dokonce s ministrem průmyslu Martinem Kubou, abychom nedopadli jako u novely

atomového zákona v loňském roce, kterou ministerstvo odmítlo prosazovat. Jasně slovo jsme ale nezískali. Ministři se právo veta nelíbí, jeho srdci je blízký princip výměny souhlasu případně za ještě více peněz. Což zaznělo i při jeho návštěvě zatím posledního jednání Pracovní skupiny. Přesto se do podzimu s návrhem pokusíme pokročit dále.

Abychom se pokusili hloubku problému ukázat zákonodárcům, přenesli jsme debatu i do Senátu Parlamentu.

Jeho Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí uspořádal 24. dubna seminář na téma „Postavení obcí v procesu výběru lokality pro hlubinné úložiště“. Jednání osobně řídil předseda výboru Ivo Bárek. S prezentacemi a v debatě vystoupili zástupci státní správy, starostové obcí dotčených průzkumy, občanská a ekologická sdružení a ostatní veřejnost. Se zahraničními zkušenostmi ve Švédsku přijel K. Andersson.

Edvard Sequens

Vrty a co to obnáší?

Pokud bude některá lokalita svolná k provedení průzkumných prací a ministerstvo ve správním řízení stanoví průzkumné území, stanou se součástí prováděných prací i desítky vrtů, některé až do kilometrové hloubky. Abychom předešli spekulacím, podíváme se, co je vlastně plánováno. Pro zarámování nejprve text geologa Jiřího Svejkovského z Lubence, který byl uveřejněn i v MF DNES:

„Existují tři etapy geologických průzkumných prací. V první etapě se vyhledává místo, kde by mohlo být ložisko nějakého užitkového nerostu. V případě jaderného úložiště se vyhledává místo, kde jsou vhodné podmínky k jeho vybudování, hledá se vhodná hornina (v našem případě žula), její přibližné základní kvalitativní parametry, množství (mocnost, objem). Jedná se o povrchový průzkum (terénní pochůzky, odběr vzorků z přirozených výchozů, odběr vzorků na povrch vyvěrajících vod, geofyzikální práce atd.). Tato fáze proběhla na několika místech naší republiky a po jejím vyhodnocení bylo vybráno jedenáct lokalit vhodných pro vybudování úložiště jaderných odpadů. Postupem času a na základě dalších odborných posudků se tento počet ještě zredukoval na šest vhodných lokalit.

Nyní odborníci musí provést fázi druhou, podrobnou, jejímž úkolem je potvrdit výsledek fáze první. Čili ověřit ložisko užitkového nerostu a zjistit kvalitu suroviny a její množství (výpočet zásob) a stanovit dobývací prostor. V případě úložiště to je zjištění kvality horniny v různých hloubkových úrovních, ověření mocnosti horninového masivu a zjištění všech geologických okolností, které jsou potřebné k samotnému vybudování úložiště. K tomu jsou zapotřebí vrty. Vrty do hloubek desítek stovek metrů, dokonce vrty do hloubek větších, než bude vlastní úložiště (500 m), tedy kolem 1 000 metrů.

Také vrty hydrogeologické. Je to velmi složitá a drahá etapa, nejsou to dva vrty, jsou to stovky vrtů a sond, složitá a dlouhodobě vyhodnocování naměřených dat. Výsledkem této fáze musí být stanovení prostoru, kde se vlastní úložiště vybuduje. Nejde o lokalitu, ale o prostor v lokalitě, kde se úložiště v hloubkách 500 m bude budovat. To si myslím, že je ten hlavní důvod, proč NE této fázi

průzkumu. Je to ta základní nepravda, kterou laické veřejnosti zástupci státu (Správa úložišť radioaktivního odpadu) předkládají. Nejsou to jen „nějaké ty vrty“, je to příprava pro budování úložiště. Podle předběžných ekonomických výpočtů bude tato fáze průzkumů na jedné lokalitě stát kolem 200 milionů korun. Ano, je tu účet s několika miliardami, z kterého se tato částka odčerpá, ale proinvestovat 200 milionů korun a pak říct, tady úložiště nebude, je skutečně asi nemožné!

Poslední, třetí fáze průzkumu, je fáze těžební. Je to etapa bezprostředně navazující na etapu předešlou a jejím úkolem je provést všechna opatření, která povedou k co

nejúčelnějšímu vydobytí ložiska užitkového nerostu ve stanoveném dobývacím prostoru. V případě úložiště to je provedení všech opatření k co nejefektivnějšímu a nejbezpečnějšímu využití žulového masivu k ukládání jaderného odpadu. Znamená to, že se začnou provádět vstupní báňská díla do masivu, odvodnění, zkoumání horniny uvnitř, pokusy s obalovým materiálem v reálném prostředí (tzv. podzemní laboratoř).

Tyto tři fáze průzkumů musí ze zákona o geologických pracích 62/1988 sb. proběhnout, jinak není možné ložisko užitkového nerostu vydobýt, v našem případě vybudovat prostory pro ukládání jaderného odpadu.“

red

Podle studie Projekt průzkumných prací na hypotetické lokalitě 2010, kterou pro SÚRAO v roce 2010 zpracovala Česká geologická služba, se očekávají tyto vrtné práce:

- a) vrty pro hydrologické zkoumání:** 10 vrtů s hloubkou do 20 m vystrojené umělohmotnou zárubnicí s perforací a neudaný počet vrtů s hloubkou 20–100 m vystrojené do hloubky cca 20 m ocelovou pažnicí s cementací v hlubších částech bez výstroje.
- b) vrty mapovací pro geologické zkoumání**
 - 50 vrtů průměru min. 137 mm do hloubky 15 m, z toho 25 vrtů zůstane trvale jako monitorovací. Je očekávána nutnost zřizování provizorních příjezdových cest v úhrnné délce do 500 m. Předpokládaná doba realizace činí tři měsíce prací.
 - pět vrtů do hloubky 100 m (svislé nebo ukloněné do 45 stupňů).
 - čtyři vrty svislé do hloubky 500 m. Pro předkládaný projekt je uvažováno s příjezdovou cestou, elektrická energie bude použita z dieselagregátu, provozovaného vrtnou firmou, zábor pracovní plochy bude minimalizován ve vztahu k technologickým požadavkům, dovoz vody je předpokládán z okolí ze vzdálenosti maximálně do 10 km. Časová náročnost je cca 6 týdnů. Předpokládá se nepřetržitý celodenní provoz vrtné soupravy.
 - dva vrty svislé do hloubky 1000 m. Je uvažováno s příjezdovou trasou max. délky 100 m od místní cesty. Elektrická energie bude zabezpečována z mobilního dieselagregátu. Upravená plocha se předpokládá do výměry cca 600 m², budou na ni provedeny nezbytné hrubé zemní práce a to zejména srovnání terénu do roviny. Pro zajištění příjezdu techniky, materiálu a osádky na pracoviště je potřeba provést zábor i pro příjezdovou panelovou cestu čtyři až šest m široký. Po ukončení prací výzkumných prací bude vrt nadále sloužit jako pozorovací. Předpokládá se doba realizace v rozmezí 3–4 měsíců.

Peklo na Čertovce

Že lubenečtí zastupitelé (lokality Čertovka) 20. března 2012 odhlasovali předběžný souhlas s průzkumnými geologickými pracemi předcházejícími vybudování hlubinného úložiště, se veřejnost dozvěděla až po několika dnech. Že se bude hlasovat o tak důležité věci totiž vůbec nebylo na programu veřejného jednání, a proto na něj nikdo nepřišel. Tento fakt vyburcoval občany k tomu, že začali hlasitě protestovat. „Už v roce 2003 jsme řekli jasné NE uložiti jaderného odpadu,“ volala paní Vodičková na setkání s občany svolané skupinou aktivistů, „a tehdy spolu se starostou a zastupitelstvem. To NE jsme měli za stále platné!“ Navíc se ve stejné době rozšířila mapka s chystaným povrchovým areálem v bezprostřední blízkosti obce Lubenec.

Volná občanská iniciativa, nebo jak nás nazývá starosta – sdružení, se rozhodla jednat. Kromě šíření letáků s pravdivými informacemi a vylepování plakátů jsem se rozhodli vyvolat veřejné setkání občanů se zastupiteli, aby vysvětlili lidem, co je k hlasování tak dalece přesahující jejich volební mandát bez projednání s veřejností vedlo. Starosta nejprve toto setkání bojkotoval a odmítal půjčit kulturní dům. Až poté, co jsme se rozhodli svolat shromáždění občanů na veřejném prostranství, povolil a dokonce i přišel.

Kulturní dům (20. 3.) byl úplně plný a občané a majitelé rekreačních nemovitostí v lokalitě vyjadřovali jasné NE uložiti, vrtům a postupu zástupců obce. Jen starosta B. Peterka, podporován starostou z Blatna panem Benešem, neustále obhajoval

svůj postoj, jako by byl hluchý a slepý: že předběžný souhlas s vrty není souhlas s vrty a není zároveň souhlas s úložištěm a že ZO hlasovalo o tomto předběžném souhlasu bez projednání s veřejností, protože veřejnost to nezajímá. (Na poslední návštěvě SÚRAO v Lubenci s nudnými přednáškami stále o tomtéž, která se konala asi před dvěma roky, bylo opravdu pouze pár lidí.) Pan starosta zároveň odmítal jakékoliv argumenty „chalupářů“, neboť ti nejsou jeho voliči.

V závěru shromáždění byla také vyhlášena petice vyjadřující nesouhlas s povolením průzkumných prací a ještě ten den ji na místě podepsalo kolem 150 lidí, v dalších dnech se pak vyšplhal počet na téměř pět set.

Týden po shromáždění se Kulturní dům v Lubenci opět naplnil,

tentokrát, bez nadsázky, k prasknutí – plně byly i balkóny a někteří se dovnitř ani nevešli. Přijeli totiž zástupci SÚRAO se svým ředitelem panem Prachařem a dr. Slovákem. Pozvání od občanů přijal také senátor Chládek, který se jednoznačně postavil na stranu občanů proti SÚRAO i starostovi obce, který – a to bylo očividné – zájmy občanů vůbec nezastupoval. „Jediné, co tady máme, je naše krajina – krajina blízká přírodě – a tu stojí za to bránit... Jste jako jezinky, jednom dva prstíčky strčíte – provedete průzkumy – a už se odsud nikdy nehnete...“ zněly příspěvky občanů. Geolog ing. Svejkovský usvědčil dokonce dr. Slováka ze lži jejich vlastními texty uveřejněnými na internetu o dopadech geologických vrtů na krajinu. „Jestli jste takhle lhali zastupitelům,“ ozval se na to další občan, „tak se nedívím, že to odhlasovali!“

Přestože představitelům SÚRAO i starostům Lubence a Blatna zcela došly argumenty, uměle shromáždění prodlužovali, aniž by věcně odpověděli na jedinou otázku. Senátor Chládek například svou otázku o bezpečnosti dopravy odpadu položil třikrát a ani jednou nedostal odpověď. Veřejnost nakonec znechucená neustále dokola omílanými frázemi opustila sál.

Bylo nám jasné, že po tom, co jsme absolvovali, existuje jediná možnost. Jediná spravedlivá cesta vede přes referendum. O tom už se zmínil i starosta Lubence. Problém by ovšem nastal ve chvíli, kdy by referendum vyhlásila obec, avšak se špatně formulovanou otázkou (např. Souhlasíte s úložištěm?), která by ve finále neměla právní opodstatnění, protože by prostě řešila problém přesahující působnost obce. Rozhodli jsme se proto obec předejít a vyhlásit referendum sami – jako občané – podpoření potřebným počtem podpisů obyvatel s trvalým bydlištěm v Lubenci.

Ráno 4. 4. jsme podali návrh (zátím s několika podpisy) na konání místního referenda s otázkou: *Má zastupitelstvo a starosta obce Lubenec při výkonu samostatné působnosti využít všech zákonných prostředků, aby zabránili provedení*

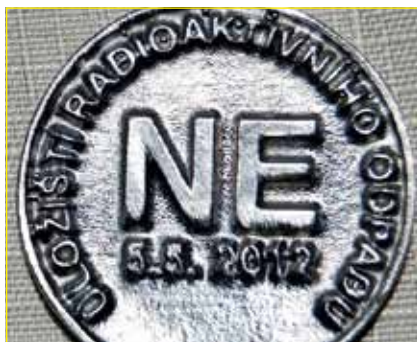
Z pochodu okolím Lubence.

foto: o.s. SOS Lubenec

➔ *geologického průzkumu předcházejícího vybudování hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a vysoce radioaktivních odpadů na území obce Lubenec?*

Na tento den bylo totiž svoláno veřejné jednání ZO Lubenec v Ležkách. V závěru jednání starosta (s lehkým despektem) informoval zastupitele a veřejnost o Návrhu přípravného výboru na konání místního referenda, načež se rozpoutala krátká bouřlivá diskuze mezi aktivisty a zastupiteli, ve které dali aktivisté jasně najevo, že nemají důvěru v postup starosty, potažmo některých zastupitelů.

Ačkoliv nás obec nevyzvala k doplnění formálních vad, nasbírali jsme

Plaketa z pochodu proti úložišti v Lubenci.

během týdne 474 podpisů na podporu referenda a odevzdali podpisové archy do podatelny OÚ Lubenec.

První květnovou neděli se konal tradiční Pochod okolím Lubence, jeho trasa vede z velké části přímo

pod kopcem Čertovka a prostorem, kde by chtěl stát vybudovat úložiště. Toho jsme využili a po cestě jsem vyvěsili výrazné žluté transparenty s nápisy SOS Lubenec, Nechceme tu jaderné smetišť apod., v cíli pak účastníci pochodu obdrželi cínové medaile s nápisem NE úložišti, stejně jako v r. 2004, kdy proběhla první veřejná debata a lidé se v anketě jasně vyjadřovali proti.

Aktivity naší skupiny vyústily v založení nového občanského sdružení pod názvem SOS Lubenec. Vydali jsme také již dvakrát svoje noviny, distribuované do všech domácností. V plném znění si je můžete přečíst na www.struhare.webnode.cz

Jana Michalcová

SOS Lubenec – nové občanské sdružení

Aktivity skupiny lidí v Lubenci proti povolení geologického průzkumu předcházejícího vybudování úložiště radioaktivního odpadu logicky vyústily také v založení Občanského sdružení SOS Lubenec.

Sdružení má za cíl ochraňovat přírodu a krajinu pro možnost účasti v řízení podle Zákona o ochraně přírody a krajiny (§70 Zákona č. 114/1992 Sb.) a také pro možnost účasti v řízení o ochraně obyvatel před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ochraně vod, veřejného zdraví, kulturních památek a hodnot, ochraně zeleně.

Na počátku byla spontánní reakce na rozhodnutí Zastupitelstva obce Lubenec dát předběžný souhlas k geologickému průzkumu předcházejícímu vybudování úložiště radioaktivního odpadu. Poté se aktivity rozšířily na snahu informovat obyvatele, diskutovat s představiteli obce i SÚRAO, pořádat protestní akce a vydávat vlastní noviny. Časem jsme došli k tomu, že jediná spravedlivá cesta vede přes referendum, a tak jsme vyvolali jeho konání. Referendum – tedy všelidové hlasování – je přímým nástrojem demokracie a volební zástupci musí respektovat výsledky hlasování svých voličů. Možnost kompenzací od státu v podobě zhruba tří milionů ročně je jediným argumentem zastánců průzkumů. „*Krásné přírody se nenajíte,*“ prohlásil starosta Bohumil Peterka na veřejném jednání 30. 5. 2012, kde bylo referendum po řadě průtahů konečně vyhlášeno. Ale chodníku taky ne. A to nemluvíme

o finanční ztrátě všech majitelů nemovitostí v blízkém i širokém okolí.

Pokud i vy chcete přispět k snahám zachránit krajinu okolí Lubence, Blatna, Tisu, Žihle a dalších dotčených obcí, máte možnost vstoupit do našeho sdružení bez členských příspěvků. Bližší informace se dozvíte v našem

nejbližším tisku, na internetu www.struhare.webnode.cz nebo můžete kontaktovat kohokoliv z výboru OS – Ing. Josefa Koubu – zakladatele OS, pana Pavla Pavlíka – předsedu OS, Ing. Richarda Kantu či Mgr. Janu Michalcovou – místopředsedy, Ing. Petra Čechuru ze Struhaře, Ing. Jiřího Svejkovského – geologa, nebo Mgr. Renatu Michalcovou – právníka. Členem sdružení se může stát kdokoliv.

Jana Michalcová

Beseda v Lubenci.

foto: o.s. SOS Lubenec

Referendum v Lubenci: Průzkumy nechceme!

Dlouho očekávané referendum v Lubenci, jehož cílem bylo rozhodnout o průzkumech předcházejících vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu, přilákalo v pátek 29. června k urnám 647 lidí, což představuje 53,4 % oprávněných voličů. S velkou rezervou tak byla splněna podmínka minimální účasti a referendum je platné a pro zastupitelstvo obce závazné. S takovým zájmem občanů obecní úřad nepočítal a několikrát během odpoledne se musely tisknout další volební lístky.

Proti průzkumům a úložišti jaderného odpadu se vyjádřilo 517 lidí, což představuje přes 80 % z odevzdaných platných hlasů. Lidé v Lubenci tak jasně vyjádřili svůj názor a odmítají jakékoliv další jednání se SÚRAO (Správa úložišť radioaktivních odpadů). „Výsledkem referenda se budeme řídit a případně upravíme naše stanovisko k průzkumným pracím kvůli úložišti,“ slíbil starosta Bohumil Peterka těsně před referendem.

„O dalším osudu Lubence rozhodli sami jeho obyvatelé. Doufáme, že odpor místních bude respektovat nejen zastupitelstvo, ale i stát a SÚRAO,“ uvedl Pavel Pavlík, další člen přípravného výboru. „Při znalosti postoje místních obyvatel by bylo investování 200 milionů do geologického průzkumu v této lokalitě vyhazováním peněz,“ dodává pan Pavlík.

„Jsme rádi, že se ukázalo, že Lubeneckým není jejich budoucnost lhostejná a že zde nechtějí ani samotné úložiště ani průzkumy,“ komentuje výsledky Jana Michalcová, zmocněnec přípravného výboru referenda. „Navíc se konečně prokázalo, že odpůrci úložiště nejsou jen hrstkou aktivistů, jak bylo prezentováno, ale jedná se o hlas většiny,“ dodává Richard Kanta, člen

přípravného výboru. „Výsledek referenda budeme respektovat a budeme hledat na jiných lokalitách,“ potvrdil v reportáži České televize zástupce SÚRAO, pan Jiří Slovák.

Lidé v Lubenci si tak mohou po několika měsících konečně oddychnout. Jejich nesouhlas s průzkumy a s budováním úložiště je nezpochybnitelný.

Eva Čechurová, SOS Lubenec

foto: o.s. SOS Lubenec

Otázka místního referenda:

Má zastupitelstvo a starosta obce Lubenec při výkonu samostatné působnosti využít všech zákonných prostředků, aby zabránili provedení geologického průzkumu předcházejícího vybudování hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva a vysoce radioaktivních odpadů na území obce Lubenec? (Ano/Ne)

Výsledek místního referenda:

Celkový počet oprávněných osob zapsaných v obci ve výpisech ze seznamu oprávněných osob – 1212

Celkový počet oprávněných osob, kterým byly vydány hlasovací lístky a úřední obálky – 647

Celkový počet odevzdaných úředních obálek – 647

Celkový počet platných hlasů – 628

Celkový počet platných hlasů pro odpověď ANO – 517

Celkový počet platných hlasů pro odpověď NE – 111

Počet oprávněných osob, které neoznačily křížkem žádnou odpověď na otázku a zdržely se tak hlasování – 0

Účast na místním referendu – 53,4%

Referendum je platné a závazné.

Já bych si vzal

Na pódiu ochotnického spolku pod nápisem „Ve svornosti je síla“ seděla u minerálky Správa úložišť, ministerstvo průmyslu, ekologická nevládka, protijaderný pověřenec hornorakouské vlády, jihočeský hejtman, senátor a místní starosta. My v sále jsme si mohli donést i pivo nebo kafe.

Podobné dýchánky se u nás dějí už přes deset let, ten současný měl – ze strany „Správa a ministerstvo“ – jediný cíl: přesvědčit zdejší vesnice, které úložiště radioaktivních odpadů po celou dobu zatvrzele odmítají, aby povolily na svém území aspoň geologický průzkum. Mohly by za to dostat pár

milionů do obecní kasy. Je to vůbec poprvé – od roku 1992, v němž se místa, kde bydlíme, octla „na seznamu“ – kdy se nás někdo ptá, jestli něco chceme nebo ne. A dost možná, že i naposled: podle tuzemských zákonů si obce moc vyskakovat nemůžou.

Úvodní tradiční přestřelku mezi zastánci a odpůrci jádra na pódiu

notně protáhlo ministerstvo, jmenovitě inženýr Šula, který podrobně pohovořil úplně o všem: když mi Pán Bůh dal úřad, dal i rozum.

V následující diskusi od projaderného křídla opakovaně zaznívalo „chceme se s vámi dohodnout, nebudeme vám nic nutit, nepůjdeme tam, kde nám nedůvěřují“. Myslela jsem na všechny ty petice, žádosti, usnesení zastupitelstev a výsledky místních referend, které jsme do Prahy opakovaně vozili nebo posílali... nakonec jsem zvedla ruku a zeptala se: „Co bychom ještě

měli udělat, abyste si konečně všimli, že u nás důvěru nemáte?“ – „Najděte jiné místo, kam radioaktivní odpad uložit,“ odpověděl mi inženýr Šula.

Na to se nedalo nic říct, řešení by to jistě bylo. Proč by se o takové věci měli starat státní zaměstnanci? Máme už neziskovky, které řeší právní problémy, vyšetřování korupce, dopravní situaci Prahy... do knihovny by mi sdružení poskytovatelů internetu dokázalo obstarat připojení řádově levněji než ministerstva informatiky, vnitra a kultury... ředitel

soukromé společnosti Scio nad českým školstvím v podstatě láme hůl a říká, že slušné vzdělání pro svoje děti si budou rodiče muset hledat sami a mimo školy...

Možná od nás ti, kdo se zabydleli ve vyšších patrech politiky, opravdu čekají, že si všechny tyhle nudné provozní lapálie vyřešíme sami, aby se oni mohli věnovat skutečně důležitým věcem: sebezprezentaci, předvolebnímu boji a rozdělování peněz. Ráda bych věřila, že takoví nejsou úplně všichni. Ale inženýr Šula nám

dal jasně najevo, že jemu jde o peníze vždycky až v první řadě: radioaktivní odpady podle něj odmítáme proto, že bychom za souhlas s životem nad nimi dostali málo. „Kdyby tak Správa úložišť byla bohatší,“ řekl závěrem besedy, „a nabízela každému miliardu... já bych si vzal!“

„To my ne,“ volali na něj lidi z publika. „V tom je právě ten rozdíl!“

Nejsm si jistá, že je slyšel. Nebo jim rozuměl.

Olga Černá, o.s. Zachovalý kraj,
psáno pro blog Respektu

Maraton proti úložišti u Rohozné zaujal

Vytrvalý a nenásilný odpor nadšenců z kraje pod vrchem Čeřínkem proti plánované stavbě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu v této lokalitě pokračuje.

V sobotu 26. května se na okruhu kolem vrchu konal už poosmé symbolický Maraton 2x kolem Čeříнку nedaleko Rohozné. Zatímco ke vzniku tradice v letech 2004 a 2005 patřil i nezbytný hec směřující ke zvládnutí

extrémního sportovního výkonu na maratonské trati, v sobotu se vypravili na trasu všichni, kdo přišli, bez větších výkonnostních ambicí. „Většina z nás tu trasu nakonec obejde, jiní ji zvládnou na kole, ale v posledních letech nechybí třeba ani kolečkové brusle. Smysl je ale pořád stejný. Úložiště, které by mělo vyrůst nějakých pět set metrů odtud, tady nechceme, a proto se scházíme a děláme tuhle akci,“

popisoval posláním sobotního setkání organizátor Matěj Kolář. Podle něj je boj proti úložišti zrovna tak během na dlouhou trať.

„Dokud bude nebezpečí stavby hlubinného úložiště tady, v lokalitě zvané Hrádek, tak běhat nepřestaneme. Nebo to tady místo nás převezmou naše děti, ale vzdát tenhle protest nemíníme,“ vzkazoval Kolář.

Jiří Jíra, Jihlavský deník, redakčně kráceno

Kraví hora – zakletý kraj?

V říjnu loňského roku byla naše lokalita nazvaná Kraví hora (podle vrchu nedaleko obce Střítež) přiřazena na seznam lokalit potenciálně vhodných k vybudování hlubinného úložiště. Zatím co v ostatních koutech republiky vyvolala tato „kandidatura“ spontánní vlnu odporu, život pod Kraví horou běžel nerušeně dál. Kraj spal po dlouhé měsíce jako zakletý.

Prokletí zdejšího kraje nese jméno uran! V lokalitě s více jak 50ti letou historií těžby uranu nebylo těžké přesvědčit starosty a zastupitelstva, že vlastně o nic zvláštního nejde a že stejně jako jsme celá léta žili vedle uranu, budeme teď žít vedle úložiště. Za jejich pozici „mrtvého brouka“ navíc stát slibuje nemalé částky, které svou výší často přesahují roční rozpočty jednotlivých obcí.

V celé naší lokalitě žije tolik obyvatel, co jinde v jedné obci. Mnoho z nich je, anebo bylo v minulosti zaměstnáno při těžbě uranu. Obce zde byly uměle obydlovány v dobách rozmachu těžby, ovšem s jejím útlumem doléhá na lidi z regionu nezaměstnanost a nedostatek pracovních příležitostí. To vše hraje do karet SÚRAO, která přišla do našeho regionu,

čekaje jen mizivý odpor obyvatelstva.

I pod Kraví horou jsou ovšem lidé, kterým záleží na tom, jak se bude jejich dětem v našem kraji jednou žít! Lidé tu žijí v obcích ne po tisících, ale po stovkách či desítkách, ale i oni mají právo se rozhodnout. Jsou to lidé, kteří již dávno splatili svou daň civilizaci. Na poměrně malém území zde můžete nalézt skládku komunálního odpadu, aktivní i již zrekultivované uranové doly, chemickou úpravnu včetně několikahektarových odkališť, stále žijící plány meziskladu vyhořelého jaderného paliva Skalka a v neposlední řadě i obrovský podzemní zásobník plynu, který se začal všemu megalomanský projekt na hlubinné úložiště! Není to už víc, než

může tento kraj a lidé v něm žijící snést?!

Ale i Kraví hora se probouzí ze svého zakletí. Původní předpoklad SÚRAO na poklidné přijetí hlubinného úložiště se nepodařil naplnit. I tady žijí lidé, kteří jsou ochotni se „prát“ za svoje domovy a za lepší život generací příštích. Situace je zde o to komplikovanější, že místní starostové a zastupitelstva hodlají zvednout ruku pro činnost SÚRAO v jejich obcích. Je tedy pouze na „řadových“ občanech tento běh událostí navzdory zastupitelstvům a navzdory záměrně vytvářenému mediálnímu obrazu zvrátit. Možnost budou mít v obecních referendech či anketách. Doufejme, že tuto jedinečnou příležitost lidé pod Kraví horou nepromarní.

Budování úložiště by naprosto změnilo tvář zdejších malých obcí a radioaktivní odpad, uložený v zemi na věky věků, by navždy vtiskl nemsazatelný punc zdejšímu, již dost zkoušenému kraji!

Marta Rémanová, Drahonín

Soutěž o španělský sklad jaderného odpadu vyhrála vymírající obec

Španělská vláda přistoupila k hledání lokality pro centrální sklad jaderných odpadů způsobem, který na první pohled vypadá aprílově, ale zatím slaví úspěch. Pro města a obce byla vypsaná veřejná soutěž. Kdo nabídne nejlepší 25hektarový pozemek, získá projekt, který zaměstná 500 lidí během výstavby a 140 pracovníků po spuštění do provozu. Nakonec se sešlo více než 100 nabídek.

Podmínkou pro přihlášení do tendru bylo, aby nabízená lokalita nebyla ohrožena zemětřesením nebo záplavami, nacházela se dost daleko od hustě obydlených aglomerací či velkých letišť a nebyla součástí přírodní rezervace. Výhodou byla dostupnost železnice. Všechny devět měst a vesnic, které postoupily do užšího výběru, se nachází v blízkosti provozované nebo

odstavené jaderné elektrárny. Zájem obcí lze vysvětlit na příkladu jedné z nich, městečka Villar de Cañas, které leží necelých 100 kilometrů na jih od Madridu v provincii Cuenca. Ještě v sedmdesátých letech tu žilo 2000 obyvatel.

Dnes je jich oficiálně 460, ale řada z nich sem jezdí jen na víkendy nebo na prázdniny. Rozbitá okna řady

domů svědčí o jejich opuštěnosti. Starosta Jose Maria Saiz řekl reportérům z Deutsche Welle: „Není tady práce, lidé odešli do Madridu a Valencie. Nabídl jsem proto obecní pozemek pro stavbu skladu radioaktivních odpadů, abychom do města vrátili život. Domnívám se, že projekt neohrozí obyvatele města ani životní prostředí. Může naše město zachránit.“

Centrální sklad má pojmut 6700 tun vyhořelého paliva a 2600 kubických metrů středně aktivních odpadů. V provozu má být sto let. Projekt, jehož cena je odhadována na 700 milionů eur, by měl vedle pracovních míst přinést také zakázky pro lokální poskytovatele služeb. Většina místních obyvatel proto podle vyjádření starosty projekt podporuje.

Proti nabídce pozemku na stavbu úložiště se v případě Villar de Cañas, ale i ostatních lokalit, postavila okolní města a vesnice, v některých místech proběhly protestní demonstrace. S postupem vlády nesouhlasí ani španělská pobočka Greenpeace, která prosazuje, aby jaderný odpad zůstal pod dohledem na území elektráren.

V prosinci 2011 vláda v Madridu rozhodla, že centrální sklad bude postaven právě ve Villar de Cañas. Doba jeho provozu bude ovšem zkrácena na 60 let.

Jedna z demonstrací proti skladu Villar de Cañas.

foto: Internet

Karel Polanecký

Provozovatelé skladu vyhořelého paliva v Gorlebenu falšovali výsledky měření radiace

Nezávislá studie, kterou si nechalo zpracovat místní občanské sdružení, dospěla k závěru, že výsledky měření radiace v okolí prozatímního skladu vyhořelého paliva v německém Gorlebenu byly po řadu let zkreslovány. Přezkoumání výsledků iniciovalo Ministerstvo životního prostředí spolkové země Dolní Sasko, jehož experti zjistili zvýšenou úroveň radiace. Expertní skupina následně analyzovala

výsledky měření prováděných různými institucemi. Výsledek analýzy ukázal, že provozovatel skladu zkresloval výsledky měření, neboť při korekci naměřených hodnot používal nesprávnou hodnotu přirozeného radioaktivního pozadí. Namísto hodnot, které by odpovídaly radioaktivnímu pozadí před uvedením skladu jaderného odpadu do provozu, byly od naměřených výsledků odečítány vyšší hodnoty

naměřené v době, kdy už ve skladu byly desítky kontejnerů s vysoce aktivním odpadem. Přepočítání, který napravil tuto chybu, ukázal, že oficiální limity pro radioaktivní znečištění byly v okolí skladu po řadu let překračovány. Občanské sdružení podalo na provozovatele skladu stížnost na prokuraturu.

Karel Polanecký

Více informací (v němčině) na webu: <http://www.bi-luechow-dannenberg.de>

Drsné probouzení z atomových snů

V posledních měsících stíhá jaderný průmysl jedna špatná zpráva za druhou. Tolik vzývaná „jaderná renaissance“ se minimálně v Evropě stala již zcela vyprázdňeným propagandistickým pojmem. V březnu došlo k definitivnímu rozhodnutí o ukončení dlouholeté snahy dostavět bulharskou jadernou elektrárnu v Belene. Poté RWE a E.ON vycouvaly z jaderného projektu ve Velké Británii, kde plánovaly společnou investici do nového reaktoru v lokalitě Oldbury poblíž Bristolu. Obě energetické společnosti svůj krok vysvětlily obtížemi při získávání financí na velké projekty a nepřiměřeně dlouhou dobu návratnosti investice.

Jaderné plány v britském království opustila i Scottish and Southern Energy. Pochybnosti o tom, zda dalším v pořadí nebude francouzská EDF prohlubuje nedávné vyjádření firmy, že odhad nákladů na výstavbu jednoho reaktoru vzrostl o 40 %. Navíc po změně politické situace ve Francii se firma bude muset zaměřit především na domácí trh, mimo jiné na ambiciózní plán rozvoje obnovitelných zdrojů. Tím však potíže nekončí.

Britská vláda představila návrh energetického zákona, jehož cílem je mimo jiné podpořit investice do výstavby nových atomových elektráren. Tato podpora má být skutečně na formou garance minimální výkupní ceny elektřiny po uvedení reaktoru do provozu, která by ovšem zvedla cenu pro britské odběratele o desítky procent.

Návrh zákona sklidil kritiku z různých stran a poněkud překvapivě také od dodavatele jaderných technologií, jehož měl stimulovat. Zástupci firmy Centrica, která v konsorciu s francouzským státním koncernem EDF zvažuje výstavbu nových britských reaktorů, označili schéma podpory za nelegální, neboť porušuje pravidla pro státní podpory na evropském trhu s elektřinou. V případě úspěšných stížností konkurence na nelegální státní podporu by se záměr britské vlády obrátil proti jadernému průmyslu. Spekuluje se, zda Centrica neodstoupí z konsorcia s EDF.

Zprávy o rostoucí ceně nukleárních technologií přichází i ze zámoří. Vlastníci jaderné elektrárny Vogtle v americkém státě Georgia nesouhlasí s návrhy dodavatelů, které by znamenaly významné navýšení ceny dvou

aktuálně stavěných bloků. Dodavatelské konsorcium vedené firmou Westinghouse, která pro elektrárnu dodává reaktory typu AP 1000, navrhlo změny, které by zvedly celkovou cenu ze 14 na 14,9 miliard dolarů. Tedy v přepočtu bezmála 300 miliard korun.

Firma Georgia Power společně s dalšími vlastníky elektrárny si na zvýšení ceny stěžují úřadu pro hospodářskou soutěž. Navýšení ceny odmítají akceptovat, protože na něm nenesou žádnou vinu. Současný problém přitom může být jen předejrou důležitějšího sporu, kdo zaplatí za případné zpoždění projektu. Kvůli řešení obou sporných otázek se majitelé elektrárny pravděpodobně budou s dodavateli soudit.

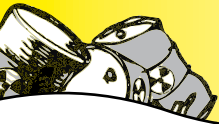
Přímým důvodem pro návrh na zvýšení ceny jsou technické problémy, se kterými se výstavba zahájena v únoru tohoto roku potýká. Zejména nedávné zjištění jaderného dozoru, že ocelové výztuže do betonových základů nesplňují požadavky projektu, hrozí narušením časového harmonogramu a nárůstem ceny. Výstavba ovšem běží sotva tři měsíce, takže další protahování výstavby a zdražování není vyloučeno.

Edvard Sequens

Stavba EPR ve finském Olkiluoto.

foto: Ivan Coleman, Greenpeace

Vyšetřovací komise pro havárii ve Fukušimě: „Katastrofa způsobená člověkem“

Na konci června zveřejnila vyšetřovací komise japonského parlamentu k havárii jaderné elektrárny ve Fukušimě svoji závěrečnou zprávu. Úvodní slovo předsedy komise, doktora Kujošiho Kurokawy, bývalého prezidenta japonské Vědecké rady, přinášíme v plném znění, neb i přes japonská specifika se dají najít mnohé podobnosti se situací v Česku.

Úvodní slovo předsedy komise

Zemětřesení a tsunami z 11. března 2011 bylo přírodní katastrofou, jejíž rozsah šokoval celý svět. Následná havárie v jaderné elektrárně Fukušima Daiiči sice byla vyvolána touto výjimečnou událostí, ale přesto nemůže být vnímána jako přírodní pohroma. Šlo nepochybně o katastrofu způsobenou člověkem, které mohlo a mělo být zabráněno. Rovněž její dopady mohly být zmírněny v případě efektivnější reakce ze strany odpovědných osob.

Jak mohlo k podobné havárii dojít v Japonsku, které se těší celosvětové pověsti vysoce technologicky vyspělé země? Komise je přesvědčena, že Japonci i světová veřejnost si zaslouží úplnou, čestnou a otevřenou odpověď na tuto otázku. Naše zpráva přináší přehled mnoha pochybení a vědomých nedbalostí, v jejichž důsledku zůstala fukušimská elektrárna na události z 11. března nepřipravená. Zároveň se zabývá řadou závažných chybných kroků provedených v reakci na havárii ze strany firmy TEPCO (provozovatel elektrárny), jaderného dozoru i japonské vlády.

Navzdory rozsahu a podrobnosti zpracování nemůže zpráva zejména zahraničním čtenářům plně popsat podvědomý přístup k řešení problémů, který výrazně podpořil nedbalost vedoucí ke katastrofě. Musíme připustit, jakkoli je to bolestné, že ve Fukušimě šlo o havárii "Made in Japan."

Její základní příčiny je třeba hledat v zakořeněných zvyklostech japonské kultury: v naší poslušnosti, naší neochotě zpochybňovat autority, naší oddanosti zásadě „dodržovat harmonogram“, naší stádnosti a úzkoprsosti. Kdyby byli na místech osob odpovědných za havárii jiní Japonci, výsledek by

pravděpodobně byl stejný.

Po ropných krizích v sedmdesátých letech urychlilo Japonsko rozvoj jaderné energetiky s cílem zajistit vyšší energetickou bezpečnost. Vláda i průmysl přijaly rychlou výstavbu jaderných elektráren za politický cíl, který byl prosazován se stejným odhodláním, které stálo za poválečným ekonomickým zázrakem. V důsledku takto silného mandátu se rozvoj jaderné energetiky dostal zcela mimo veřejnou kontrolu. Dozor nad jaderným průmyslem byl svěřen stejné vládní instituci jako propagace jaderné energetiky. V době vzestupu japonského sebevědomí měla silný vliv propojená elita disponující obrovskými finančními zdroji, která haněla vše, co nebylo „vymyšleno u nás“.

Tato domýšlivost byla posílena kolektivním přesvědčením japonských úředníků, že jejich hlavní povinností je hájit zájem organizace, pro kterou pracují. Tato oddanost vede v extrémních případech k nadřazení zájmu organizace nad hlavní povinností zajišťovat bezpečnost občanů.

Pouze pochopení tohoto přístupu nám pomůže k vysvětlení, jak se

mohlo stát, že se japonský jaderný průmysl nepoučil z havárií reaktorů v Černobylu a Three Mile Island, a jak se mohlo stát běžnou praxí ignorování požadavků jaderného dozoru či zlehčování méně závažných havárií. Právě tento přístup vedl ke katastrofě jaderné elektrárny Fukušima Daiiči.

Tato zpráva obsahuje ostrou kritiku řady osob a institucí, ale jejím cílem není svalit na někoho vinu. Hlavním cílem musí být poučení z katastrofy a hluboká reflexe hlavních příčin, aby nemohlo dojít k jejímu opakování. Řada poučení je koncepčního typu, ale nad tím nejdůležitějším se musí zamyslet každý obyvatel Japonska.

Následky nedbalosti vedly ke katastrofě právě ve Fukušimě, přístup, který ji podporuje, ovšem můžeme najít v celém Japonsku. S ohledem na tuto skutečnost by měl každý z nás zvážit svoji odpovědnost jako jednotlivce v demokratické společnosti.

Jako první vyšetřovací komise, která je ze zákona nezávislá na státním aparátu, věříme, že naše práce přispěje k rozvoji občanské společnosti v Japonsku. Usilovali jsme především o vytvoření zprávy, která vyhoví nejpřísnějším měřítkům z pohledu transparentnosti. Obyvatelé Fukušimy, celého Japonska i světová veřejnost na to nepochybně mají nárok.

Kijoši Kurokawa

Družicový snímek jaderné elektrárny Fukušima Daiiči.

foto: Wikimedia Commons

Velké změny při hledání úložiště v Německu

V Německu probíhá projednávání návrhu zákona o hledání konečného úložiště radioaktivního odpadu. Podle něj by měla celý proces vyhledávání lokality doprovázet etická komise a vypracování vědeckých kritérií by měl převzít nový úřad. Nový návrh zcela nevylučuje Gorleben jako možnou lokalitu pro konečné úložiště.

V novém Spolkovém úřadě pro konečné skladování, který má být podle tohoto návrhu zákona založen, by se měly sdružovat činnosti vedoucí ke

stanovení vědeckých kritérií pro výběr lokality a výstavbu, schvalování a dozoru. Aby se zajistila určitá nezávislost tohoto úřadu, má být zřízen

Podzemní prostory meziskladu vyhořelého jaderného paliva v Gorlebenu.

foto: Internet

jako pravomocná instituce veřejného práva a měl by být ve svém vědeckém posuzování nezávislý na pokynech zvenčí.

Nyní konečná úložiště zřizuje a provozuje Spolkový úřad pro ochranu před zářením (BfS) a je přímo podřízený spolkovému ministerstvu životního prostředí. Založení nového nezávislého úřadu je zdůvodňováno odkazem na směrnici Euratom 2011/70, která předepisuje, že je nutno oddělit schvalování a jaderně-právní dozor od provozu konečných úložišť.

Harmonogram vyhledávání lokality pro trvalé úložiště v Německu:

Do poloviny roku 2012 – zakotvení rozhodovacího procesu do spolkového zákona

Konec roku 2012–do poloviny roku 2013 – zpracování a rozhodnutí o návrzích spolkovým zákonem

2014–2019 – výběr lokality a povrchový průzkum

Bez termínu – podzemní průzkumy a výběr lokality

Bez termínu – schvalovací řízení, stavba a uvedení do provozu

Gabriela Pohlová

podle Tagesschau.de a www.wendland.net

V případě těžby uranu na Slovensku právo veta obcí funguje

Kanadská těžařská společnost Tournigan se na konci ledna pochlubila svým akcionářům, že v lokalitě Kurišková na východním Slovensku, kde firma provádí geologický průzkum, se pravděpodobně nachází jedno z ekonomicky nejvýhodnějších uranových ložisek na světě. Hospodářské ukazatele vypadají opravdu impozantně: čistá současná hodnota investice na úrovni čtvrt miliardy dolarů, návratnost necelé dva roky. Odhadem je zde 1 256 000 tun rudy s koncentrací uranu v ní 0,56 %. Ročně by se jí zde mělo vytěžit více než sto tisíc tun. Přes silnou motivaci těžařů mají ovšem obyvatelé východního Slovenska velkou šanci, že uran se u nich těžit nebude.

K ekonomické výhodnosti ložiska je totiž třeba dodat i několik dalších údajů. Místo, kde je umístěn průzkumný vrt, se nachází vzdušnou čarou šest kilometrů od centra Košic, ze zastávky městské hromadné dopravy k němu pohodlně dojdete. Půl kilometru od ložiska je dolní stanice lyžařského vleku a výletní restaurace, častý cíl letních i zimních rodinných

výletů. Proti záměru těžit uran v této lokalitě se zvedla silná vlna odporu, v okolních vesnicích podepsali nesusouhlasnou petici prakticky všichni občané.

Díky zákonu z roku 2011 mají obyvatelé slovenských měst a vesnic v rukou všechny důležité karty. Těžební společnost, která chce žádat o stanovení dobývacího prostoru,

musí k žádosti přiložit návrh konkrétní technologie, aby bylo možno posoudit její dopady na životní prostředí a zdraví obyvatel. Nestací tedy neurčitě ujistění, že technologie je špičková a zaručeně neškodná. A hlavně: ministerstvo životního prostředí může udělit souhlas s použitím konkrétních technologií těžby jen v případě souhlasných stanovisek dotčených obcí vydaných formou usnesení zastupitelstva.

Kanadánům tak nezbývá, než představit konkrétní technologii těžby a čekat, jak se k těžebnímu projektu postaví zastupitelstva dotčených obcí. Změna historických zákonů, ke které se slovenští zákonodárci na rozdíl od českých odhodlali, bude prověřena v praxi.

Karel Polanecký

Uranová bonanza v Rožné?

Na konci ledna česká média zaujala zpráva o nálezu nových uranových zásob v našem posledním uranovém dole v Dolní Rožince. Veřejnoprávní televize dokonce zprávu okořenila titulkem „Česko jako uranová velmoc“. Jde o objev takového významu, který zajistí naši energetickou soběstačnost alespoň co se provozu jaderných reaktorů v Dukovanech a Temelíně týká? Rozhodně ne, dostupná fakta potvrzují opak.

Časy, kdy se Česko mohlo považovat za uranovou velmoc, naštěstí již dávno minuly. Zbyly tu po nich škody ve výši pěti desítek miliard korun, které budeme platit z daní ještě desítky let – za snížení zamoření podzemních vod po chemickém loužení v okolí Stráže pod Ralskem (do vrtů zde bylo vtlačeno více než čtyři miliony tun kyseliny sírové a dalších chemických látek), za sanaci dvou desítek hlušinových odvalů se zbytky uranu (jejich objem dosáhl 43 milionů m³ na ploše 2,5 milionu m²) nebo za zakrývání odkališť se 47 miliony tun radioaktivních kalů.

Ve světě se v roce 2010 podle statistik World Nuclear Association vytěžilo na 53 tisíce tun uranu, nejvíce v Kazachstánu, Kanadě a Austrálii. Česko je se svými 254 tunami na pátém místě tabulky. Od konce. V polovině minulého roku seznámil ministr průmyslu vládu s informací, že zásoby uranu na ložisku Rožná ověřené k 1. lednu 2011 jsou ve výši již jen 374 tun. A co hůře, kvalita rudy řadu let klesá, k získání uranu se tedy musí vytěžit tisíce tun hlušiny navíc, což zhoršuje nejenom ekonomiku, ale vede k rychlejšímu naplňování volné kapacity odkališť rmutem se zářícími zbytky uranu a radia a vyššímu

zatížení okolí radonem z vrstvicí se hlušiny.

Ohlášený nález nových zásob v hloubce více než jednoho kilometru ve výši až 1000 tun jako výsledek stamilionové investice do prací na zpřístupnění je sice překvapivý, ale konec těžby uranu u nás může odsunout nanejvýš o pět let. Navíc pokud DIAMO vyčíslilo cenu nalezené žíly tři miliardami korun, tutéž částku vydá během pěti let za těžbu a úpravu uranu. Vzhledem k úbytku poptávky díky

stávajícímu i očekávanému uzavírání reaktorů, se nedá čekat růst ceny na uranovém trhu, který by nepříznivou ekonomickou bilanci změnil.

Na naší energetické soběstačnosti nález dalšího uranu v Rožné nic nezmění. České jaderné elektrárny jsou zcela závislé na dováženém jaderném palivu, které zvyšuje naši dovozní energetickou závislost o více než padesát procent. Tuzemská produkce uranového koncentráту je od spuštění Temelína výrazně nižší, než spotřeba reaktorů (činí ekvivalent 610 tun uranu ročně). A k podzemním zásobám uranu na Liberecku se bez obnovení chemické těžby, která by znamenala závažné ohrožení životního prostředí, nelze dostat.

Edvard Sequens

Uranové odkaliště v Rožné.

foto: Václav Vašků

Temelín.cz – jinde vám to neřeknou

Na webu www.temelin.cz najdete nezávislé informace o jaderné energetice u nás i ve světě, jaké v běžných médiích nezískáte. Aktuality z oblasti energetické politiky, ekonomiky atomové energetiky, bezpečnosti, ale také radioaktivních odpadů či těžby uranu. Rovněž fakta o dnešních i plánovaných reaktorech v Temelíně. Portál naplňuje zejména sdružení Calla.

Temelín.cz

Vydává: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice, IČO: 62536761, tel.: 384 971 930, e-mail: edvard.sequens@calla.cz

Vydáno ve spolupráci s Hnutím DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno, tel.: 545 214 431, e-mail: karel.polanecky@hnutiduha.cz

Redakce: Edvard Sequens, Karel Polanecký; **Grafická úprava, sazba a typografie:** Radim Šašinka, www.larvagrafik.com

Tisk: A+A Tisk Brno, aatisk@seznam.cz, tel.: 532 182 211; **Evidováno:** Ministerstvo kultury ČR, reg. č. MK ČR E 12289;

Vyšlo: 25. 6. 2012 nákladem 2000 ks; **Bližší informace na adresách:** www.calla.cz a www.hnutiduha.cz

Hnutí DUHA

